

Underbilag 1 til bilag 2

Arbejds- og boligministeriet.

Boligdepartementets planlægningskontor.

8. juli 1950.

Redegørelse vedrørende rationalisering af arbejdet indenfor byggeriet, herunder vedrørende muligheden af i højere grad at anvende ufaglært arbejdskraft i stedet for faglært.

Indenfor byggeriet har spørgsmålet om forholdet mellem faglært og ufaglært arbejdskraft efter krigen haft en påtrængende aktualitet. I denne periode, hvor der i særlig grad har været behov for byggeri, har udvidelserne af byggeproduktionen til en vis grad været sinket (fordyret) bl. a. på grund af mangel på faglært arbejdskraft, og ganske særligt på grund af mangel på faglærte murere. Samtidig har der været en ikke ubetydelig ledighed indenfor den til byggeriet knyttede, ufaglærte arbejdskraft. Disse problemer har været behandlet i det under ministeriet nedsatte udvalg vedrørende byggeriets arbejdskraft.

Midlerne til at afhjælpe disse vanskeligheder må søges i sådanne tekniske ændringer og omlægninger af produktionen, som tilsigter at medføre

- 1) mindre forbrug af arbejdskraft som helhed,
- 2) mulighed for på visse områder at erstatte faglært arbejdskraft, på hvilken der er mangel, med ufaglært, på hvilken der er overskud,
- 3) formindskelse af den traditionelle sæsonarbejdsløshed.

Dette sidste spørgsmål søges særlig løst ved gennemførelse af vinterbyggeri. Man har i de senere år gjort flere forsøg på at gennemføre byggeri i vinterhalvåret. En nærmere udredning af dette problem falder udenfor rammerne af nærværende redegørelse, men man skal gøre opmærksom på, at statens byggeforskningsinstitut beskæftiger sig med de dertil knyttede problemer og senere vil fremkomme med en redegørelse desangående.

Forsåvidt angår foranstaltninger, som tilsigter at gennemføre de under 1 og 2 nævnte formål, må man skelne mellem sådanne foranstaltninger, som stort set kan komme til udfoldelse indenfor det traditionelle byggeri, og byggemetoder, som væsentlig afviger fra den hidtil anvendte byggemåde.

a. For *murerfaget* er der ikke mange muligheder for anvendelse af maskinelle hjælpemidler i det traditionelle byggeri. Der ligger imidlertid muligheder for at forenkle arbejdet; der kan anvendes andre murstensformater, der kan anvendes lettere og større sten, der kan mures om faste skabeloner ved vinduer og døre. Det er dog kun små produktionsforøgelses, der vil kunne frembringes som følge af disse forenklinger.

For *tømrerfaget* kan foretages betydelig større omstilling til maskinelle hjælpemidler. Transport af tungere dele kan foretages med kran. Gennem typisering af målene på byggeriets detaljer undgås måltagning i hvert enkelt tilfælde, mens flere ens dele kan tildannes samtidig. Båndsav og rundsav kan anvendes i stedet for savning ved håndkraft. Målskabeloner i stål kan blive nødvendige. En omstilling som den her nævnte vil kunne betyde en betydelig udvidelse af tømrerfagets produktionskapacitet.

Ved anvendelse af lette røstilladser i stedet for tunge træstilladser forenkles stilladsarbejdet betydeligt. Transporten er lettere, arbejdet indskrænkes til montage